

LA SENYERA FEDERAL

Porta-veu de la Joventut Republicana Federal

Any II	REDACCIÓ: August, 14, baixos ADMINISTRACIÓ: Plassa Olózaga, 10, ent. No responem dels articles firmats.	Tarragona 21 Juny de 1908	Preus de subscripció Catalunya y Nacions ibèriques, trimestre. 1'50 pts Estranger..... 2'00 »	Nom. 88
--------	---	---------------------------	---	---------

LA EDUCACIÓ LAICA

Escola de 1.ª Ensenyansa

Robolledo, 4 baixos

Ensenyansa científica y racional. Clases especials de repàs, reforma de lletra y preparació pera la 2.ª ensenyansa.

S'admeten recomenats y externs

Notes setmanals

Al entorn d'una festa

Al vindre avui a commemorar la Festa del Programa ens tornem a la memòria aquelles paraules del Hurtado, pronunciades en el Congrés català de la Joventut Republicana y no podem menys de donarli, com ja li donarem aleshores la nostra conformitat. "Els partits radicals, deia ell poc mes o menys, viuen en una especie de romanticisme platònic y les dretes que ho saben s'aprofiten del seu platonisme pera atraure a les multituds ab reformes pràctiques que implanten gradualment."

Y aquestes tristes reflexions que's feia l'amic, son les que ens fem avui nosaltres.

Per qué en lloc de celebrar la data de la promulgació del Programa de 22 de Juny ab vetllades, conferències o articles ditiràmics de lloansa no procurém implantar en la família, en el municipi, en la regió o en el estat, quiscunes de les reformes en ell contingudes? Per qué les Assamblees del partit en lloc de convertir-se en una especie de Jocs florals de la política ab un recitat de discursos y demés, no fan tasca pràctica y positiva que's tradueixi en millores tangibles per la societat, per la humanitat?

Aixó es lo que demana l'esperit del partit y aixís y únicament aixís es com enteném nosaltres que's glorifica el Programa y s'honra la memoria venerada dels Mestres.

Del Mestre

Gaducidad de las viejas Instituciones

II

No olvido que en estos momentos es cuando se habla más del Evangelio, que demócratas y hasta socialistas aseguran que está en él la base de sus dogmas; pero estos hechos, lejos de contrariar mi idea, la favorecen y confirman. El Evangelio, destituido ya de su misterio, ha entrado en el dominio común, y pertenece a todo el mundo. Susceptible de diversos sentidos, se presta al apoyo de diversas opiniones y sirve de arma a todos los partidos. Los demócratas y sobre todo los socialistas, que, efecto de su debilidad, temen siempre alarmar y sublevar contra sí la conciencia de los

pueblos, no era natural que dejasen de ir a buscar en él su legitimación y su bautismo. ¿Creen, empero, unos ni otros en lo que están diciendo? El socialismo es precisamente la antítesis del cristianismo, la democracia en su último término la negación del principio de autoridad, consecuencia obligada de todo sistema religioso; asegurar sinceramente que deriva ningunos de los dos del Evangelio sería el mayor de los absurdos. Jesucristo no fué más que el Sócrates del imperio de los Césares: no vino a fundar gobiernos ni a organizar sociedades sobre cimientos nuevos; vino tan sólo a echar los gérmenes de una regeneración futura y a depurar el corrompido corazón del hombre.

Un pensador español, que escribía a principios del siglo XVII, decía en una de sus obras, partiendo del principio de que la verdad ha de ser una: "¡Ay de la religión, cuando a un lado están los sacerdotes, al otro los filósofos! No la palabra de Jesús, sino la de la filosofía, mató el antiguo paganismo." Este pensador era católico, era además jesuita; llamábase el P. Juan de Mariana. Sus palabras, ¿no eran en cierto modo un grito de alarma y de terror, producido por el divorceio que había empezado a efectuarse ya entre la universidad y la Iglesia? ¿Qué verdad tan incontestable no contienen! Ved el Egipto viviendo por espacio de cuarenta siglos a la sombra de unos mismos dioses; ¿cuándo tuvo la ciencia en él otros órganos que los sacerdotes? Se tradujo a los ojos del pueblo en jeroglíficos; estuvo siempre identificada con la religión, envuelta en las mismas nubes y misterios. El bramanismo domina hoy, por igual razón, en gran parte de la India, como en los tiempos de Alejandro; el mahometismo en Oriente y Mediodía, como en la época de los primeros emires y califas. ¿Cómo, empero, había de resistir el paganismo a la acción de los sistemas de Platón y Sócrates ni de Zenón y Séneca, si esos sistemas le negaban y tenían en su favor a todas las grandes inteligencias y a todos los hombres pensadores?

Creo inútil decir si el cristianismo se halla en este caso. La ciencia no sólo se ha extendido entre nosotros fuera del recinto del templo; ha abandonado el templo mismo, dejándole sumergido en una obscuridad profunda. Ha rechazado su base religiosa, y negado hasta que la revelación fuese posible. Ha partido, no ya de Dios, sino del hombre, a quien ha considerado por fin como origen de toda realidad, fuente de toda certidumbre, raíz de todo derecho, conciencia de ese mismo Dios que buscábamos antes fuera del mundo fenomenal y aun del mundo inteligible. Si no ha llegado hasta la negación del *ser que es*, ha llegado por lo menos a cambiarle de lugar y a despojarle de sus antiguos atributos. Mayor antagonismo entre la ciencia y la religión estoy en que no cabe.

F. PÍ Y MARGALL.

La nostra festa

Cóm no recordarla ab goig inmens la data del 22 de Juny de 1894?

Pera'ls federals, deixebles tots del gran Apóstol, serà aquesta fetxa sempre recordada y commemorada, ja que ella es la festa mes gloriosa y la mes lilegitima de quantes tenim en la nostra vida política.

Ella es la que ens evoca'l record de la promulgació del nostre Programa, ó siga la nostra senyera de combat, y ella serà per sempre la preferida de totes quantes altres se n'implantessin, ja que li pertany així per la seva trascendencia.

Som joves, molt joves encara, pro no per xó desmaiém ni defallim en la nostra tasca, — difícil, potser, en els temps actuals, — de poderla fruit realitzada. La nostra fé sincera y honrada es per les idees y no pels homes; d'altra manera, ni'l mes petit sintoma d'esperansa podria albergar el nostre cor.

En el Programa federal hi están condensats tots els nostres ideals. Confíem véurels portats a la pràctica en plás mes o menys breu, pera lo que hi dedicarem tots els nostres entusiasmes, tota la nostra juvenesa. En la realització de la nostra obra hi col·laborarán altres homes que si be els seus ideals no encarnen perfectament ab el nostres, no tenen cap escrúpol en acceptar y fersen seus la major part dels nostres. Anirém a la conquesta de la llibertat tots els verdaers liberals, tots els demócrates y tots els homes d'ideals progressius. La nostra conquesta serà un fet; el triomf serà gran!

Y al redós de nostra senyera, que enarborarém ben alta, s'hi acoblarán tots quants sentin y estimin la llibertat de l'Humanitat y anhelin una nova vida, una vida del tot diferenta de l'actual tan corrompuda.

Mes per aixó cal, en primer lloc, fer una gran revolució de cervells.

Y el Programa Federal ne revoluciona molts de cervells!

A. RIBAS LLAGOSTERA.

Nostra festa

Raó, moltíssima raó tenim els federals al estar mes que satisfets de posseir un Programa tan variat y extens, y al sempre tan adequat per implantarse en l'actual societat com el que va redactar En Francesc Pí y Margall el jorn gloriós de 22 de Juny.

Nosaltres, o al menys el qui aixó escriu, no som dels que ab nostre Programa hi veiem inclós el *Non Plus Ultra*. Per l'evolució humana, entenguis evolució en sentit progressiu quin, dubte hi ha que manquen qu'anyadirhi mes, preveient aixó, el nostre Programa está obert a tota innovació que tendeixi al progrés y millorament del individu y de les colectivitats.

En el nostre Programa se solucionen les mes complicades qüestions, tant en lo polític com en lo social y económic y ademés es una garantia ferma pel poble desenganyat, y no hi ha ningú que al fullejar les seves pàgines no li simpatisi y fins es senti federal sospirant per un règimen d'equitat y justicia com el que ofereix.

Difundir la seva doctrina es tasca meritíssima y d'humanitat, y si les seves lletres d'or les fem servir com a llibre de text, al ensemps que farém obra de redempció honrarém al geni que'l redactà deixantlo com a llegat a tots els germans en idees y qu'estimin la llibertat, constant aspiració de tots els homes.

R. HOMEDES MUNDO.

El nostre credo

Es el día 22 de Juny de 1894.

Reunits en ample cenacle se troben una munió d'homes vinguts a la capital desd'els mes apartats punts de la nació. Son els apòstols de la idea nova que germina en totes les conciencies, pero, si bé tots están animats de bons desitjos, els falta el Verb, la mestria suficient pera seduir a les multituds ab paraules de veritat. Son humils laborants de la idea.

Per fi el miracle sorgeix.

L'esperit sant, noble y generós del Mestre descendeix sobre els seus caps y s'ilumina llur rostre.

De la boca del Mestre, com de màgica font bosquetana surten brolladores, desfense en cascata de pedreria, les paraules d'amor, progrés y benestar dels homes y dels pobles.

El silenci solemne que regna en el cenacle ageganta la figura del Mestre donantli tonalitats de semideu els rajos daurats del astre del dia que venen a saludarlo pels amples finestrals y a besarlo amorosos com les mares besen a sos filllets dintre'l bressol.

Y el Mestre desapareix mes tard, empro els deixebles, els apòstols tenen un credo redemptor y l'escampen arreu per valls y prades, per cims y fondalades, per viles y ciutats.

Y els fidels augmenten y la llavor grana y fructifica.

Y un chor de veus armonioses, repoades solemniais, s'aixeca de tots indrets del regne remuntantse fins a les regions sublimes del Ideal.

Es un cant de gloria dedicat a la memoria del Mestre, un dolc record d'admiració y simpatia pel esperit creador y fomentador del nostre credo, un testimoni de fidelitat al Programa del 22 de Juny y una flor mes per ajuntar a la toya dedicada an En Francesc Pí y Margall.

J. BRÚ FERRER.

L'obra den Pi

Al commemorar la festa del Programa no commemorém, precisament, la festa del partit federal.

Commemorém la festa de la Vida, de la Ciència, del Progrés.

Es Vida, perquè es natural y com tot lo que s'humanisa a la naturalesa neix, creix, se reproduïx y quan ha complert el seu comés, mor.

Es Ciència, perquè, com tot lo que pren forma en el cervell humà, va desenrotllatse segons el curs de la vida, sens voler ser més petit, perquè ha de seguir la llei que subjecta a tot lo creat.

Y es Progrés, perquè, essent no més una etapa de la llarga vida de la civilització, facilitada a la que l'ha de succehir el medi ambient en que s'ha de moure, educantla y senyalantli el comens del llibertari camí de la reivindicació humana.

Al arribar, doncs, aquesta inesborrable diada, en que's va donar el primer toc per a pulir la forta pedra fonamental del gran edifici de la civilització veritat, no podem menys d'alsar un crit de goig, perquè'ns recorda que la pedra se està treballant refinantla sens parar ab la fe al cor, ab voluntat, menyspreuant als pobres d'ànima que no gosin ni a mirarla per por de que aclaparí les seves ruïnes y refrenant als impacients dientloshi, que la casa no's puja per la teulada esperant ab goig el bell moment de colocala en l'espaiós terreny de la vida, acoblats tots com un sol home, convensuts de que vivim y volém viure, y quan tinguém el fonament segur, tots a treballar per engrandir-lo; que s'axequin ses parets ben enlaire; qui la seva pensa li dicti un benestar més complert, que'l que hi havia, que l'exposi per ferlo més agradós; que l'arribi a perfeccionar de tal manera que tots hi poguem viure en complerta tranquil·litat y armonia, morts ja en tots els cors el curcò de l'enveja y la destrucció humana y llavors no la commemorarém nosaltres, els humils federals. llavors commemoraràn aquesta festa els homes de demà, els virtuoses obrers seguidors de l'obra iniciada pel gran Pi.

J. JOVÉ.

¡Gloria al Programa!

Que ho és recordada aquesta fetxa per nosaltres!

Avui fa catorze anys que la venim commemorant ab festes y vetllades y d'any en any, ab molta més fe, més constancia y més dalit, encara que ab el cor plé de pena y entristit per haver perdut aquell gran sabi, aquell gran filòsof, el nostre mai prou plorat Mestre En Francesc Pi y Margall, que tant se desvetllà buscant el medi de lliurar de la esclavitut y de la miseria a la Humanitat y poguer disfrutar d'una complerta llibertat tots els desheretats, y no parant sa tasca per a portar a cap el gloriós Programa Federal, escrit ab lletres d'or, qu'es motiu d'aquesta festa.

Avui, per desgracia, aqueix Programa encara no te la importancia que li pertoca tenir, per la sola causa d'ésser desconegut per un gran nombre de ciutadans que arrastrats per la ignorancia son vilment enganysats.

Pero nosaltres que l'hem estudiat detingudament, sabém el valor que té, els beneficis que reportaria a la nació y a cada ciutadà per sí, y no'ns cansarém jamai de propagarlo y ferlo entendre arreu procurant convencer als ignorants que no li donen cap classe de valor.

Y no'ls hi capiga cap dubte, que ho

lograrém y vindrán junt ab nosaltres, molt satisfets y ab el cor plé d'alegría, a commemorarla aquesta honrada festa donant ab totes les forces de llurs pulmons, el crit de

¡Gloria al Programa Federal!

¡Gloria al immortal Mestre Pi y Margall!

JOAQUÍM PIJOÁN.

¡Sursum Corda!

Aixequém els cors, deixebles del gran Pi y Margall!

Aixequém nostre esprit envers aquell Moisés que en ses taules, publicades el 22 de Juny de 1894, ens donà'l camí veritable per a la redemció de la humanitat.

El Moisés federal, el nostre Pi y Margall, no publicà ses taules en forma de manaments imperatius, perquè en Pi, malgrat el reunir totes les condicions y qualitats de quese, no volgué manar mai, avans al contrari, fou el més fidel obediencia a la voluntat del poble, y'l més encertat y sincer conceller per a subvenir les necessitats dels seus conciutadans als qui estimá mes que a sí mateix, per aixó les taules per ell publicades, lo que nosaltres coneixém per Programa Federal, son un conjunt de concells per a tots els cassos que's puguin presentar en la vida de l'humanitat, sense que en cap d'ells s'hi vegi l'egoisme propi, ja que no tan solzament no'ns aconsella que estimém o admirém an ell sobre totes les coses, sino que lo primer que ens ensenya es l'estimació al pròxim comensant per respectar llurs creencies y la llibertat de pensar de tothom.

Siguém doncs, els federals, fervents y entusiastes propagadors de les nostres doctrines, prenem y practiquém com a bons que son els consells del nostre mestre, y aixís com l'Església catòlica, en ple sigle XX solemnisa encara; entre altres, la festa del *Corpus Christi*, instituida en el sigle XIV per Urbá IV, com a desagravi de la nomenada heretgia de Berengario, qual heretgia ja no existeix ni ningú s'en recorda, solemnisé sempre també els federals la data del 22 de Juny com la nostra mes gran diada y tinguém la plena seguretat que si ara som solzament els federals els que la solemnisé, en dia no llunyá se imposarà per la propia voluntat dels homes com a festa universal, perquè totes quantes necessitats puguin presentar-se en la evolució dels pobles trobarán encertat consell, radical remei en l'enciclopèdic Programa Federal y l'obra den Pi no desapareixerá ni s'oblidarà jamai perquè sempre serà necessariament consultada.

T. LL.

La festa del Programa

Commemorém-la, sí, braus federalistes la data del 22 de Juny, puig es ella la més gloriosa y significativa que tenim per a celebrar tots els que tenim ficat el santuari de nostres aspiracions en els lemes de Federació y República.

Catorze anys compleixen en aital diada que's promulgá al Programa, la joia més preuada que registra l'història de nostre partit, el llegat més gran que reberem de la privilegiada inteligencia de nostre mai prou plorat Mestre don Francisco Pi y Margall.

Les salvadores solucions que conté per armonisar la vida y prosperitat dels pobles, son per tothom reconegudes; y aixó ens demostra que son esperit ha fet presa en la conciencia progressiva del poble que lluita per conquerir un relatiu millorament.

Per aixó nosaltres federals convenuts sugestionats per l'esperit de nostres ideals en éll continguts, per deber de conciencia hem d'aprofitar tota l'ocasió que's presenti per a propagarlo y difundirlo al objecte d'acuitar son complert triomf.

Procurém, doncs, que sia'l 22 de Juny la pedra fonamental per a construir el sólid edifici de la Federació qu'ha de fer grans y profons als pobles que l'inplantin.

¡Visca la Festa del Programa!

¡¡Gloria eterna al gran Pi y Margall!!

JOAN TORRENT.

Arenys de Mar.

Un any més!..

Un any mes que nostre Mestre escrigué l'obra mes redemptora que mans humanes escrigueren, ja qu'es la mes practica per ser encarnada en la mateixa Naturalesa: el Programa Federal, En éll el Mestre soluciona maravellosament els conflictes que pot sufrir la Humanitat fentla tota uua baix la base, el fonament de la mes amplia autonomia del home, doncs aquest no serà jamai lliure mentres no estableixi lliurement llur federació.

Jo, al escriure aquestes ratlles, el veig al Mestre en lo mes adintre de ma pensa signantme el camí de la meva redempció, de la redempció de tots els homes, recordant al ensemps aquelles paraules del Mesias de la humanitat. "Lliure el pensament, la conciencia, els cultes....."

La substitució de la guerra per la pau, de les armes per la raó y el dret."

VENERAND SOLANELLES.

Riudecols, Juny 1908.

La Cuestión Social

Apuntes de D. Eduardo Benot para un estudio de la cuestión social.

II

Instrucción geográfica

Si la tierra, como substancia propia para el cultivo, ha menester tan considerable caudal de conocimientos, mucho más lo reclama el estudio geográfico de nuestro país por las condiciones especiales de su clima.

La península Ibérica es una gran meseta que se alza sobre el mar, con altitud media de 600 a 700 metros. Muchas ciudades se hallan edificadas a más de mil metros de altura. (Avila, con 1,226; Segovia, con 1,000; Soria, con 1,055)... elevación que sólo tienen algunas poblaciones alpinas.

España es, además, el país que en toda Europa cuenta al año mayor número de horas de sol, unas tres mil.—(en 1896. fueron en Madrid tres mil noventa y ocho las horas de insolación; en 1888, fuerón dos mil ochocientos veintitres), por lo cual es extraordinaria la fuerza de la evaporación del agua.

Caen anualmente 643 milímetros de lluvia, término medio, pero la distribución de la caída es sumamente desigual, pues hay localidades como la Guardia (Pontevedra) en donde la lluvia se aproxima a metro y medio.

Y, sin embargo, esta tierra tan favorecida del agua, se ve combatida de dos capitales enemigos, dos verdaderas calamidades; l's sequías y las inundaciones.

Se juzga que la evaporación absorbe en el espacio de ocho días la quinta parte del agua de las lluvias, y por otro lado, se calcula que la rapidez de los declives lleva torrencialmente al mar, en poco más de una semana casi todo el caudal de la crecida de los ríos.

La pérdida producida por la evaporación y por el viaje torrencial de las

aguas hasta el mar, se estima por los técnicos en cantidades tan gigantescas, que los no entendidos ni aun siquiera, se forman idea aproximada de su enormidad, pues la pérdida en productos agrícolas se aprecia en diez mil millones de pesetas, y la fuerza motriz en dos mil millones más.

Es decir, una suma igual á doce presupuestos generales del Estado.

Cantidades que harían de España un paraíso si se adoptasen las medidas convenientes para que el agua, que ahora se pierde, se recogiera y almacenara en pozos, minas, túneles, ó galerías cubiertas, para evitar la evaporación, como las existentes en Persia, que tienen á veces extensiones de treinta, cuarenta y hasta cincuenta kilómetros de longitud.

A las pérdidas ya mencionadas, hay que sumar las causadas por el arrastre de tierras y semillas, que dejan pelados y estériles los montes, los desastres de las inundaciones, en las que á la extinción de vidas humanas, hay que añadir la desaparición de cosechas, la muerte de animales útiles, el hundimiento de casas y la miseria y carestía subsiguientes á tamaños y repetidos azotes. Así, la lluvia es, en ocasiones, para nosotros, en vez de un beneficio, un agente de desolación.

Por la altitud, pues, de nuestras montañas y por la desnudez que en nuestros montes causa la falta de arbolado, hay que proceder al estudio de la geografía de un modo enteramente nuevo; esto es, registrado la altura de todas nuestras localidades para saber cuáles son los sitios que más se quedan al descubierto, y hacia dónde se producen las inundaciones torrenciales. Sólo entonces podrá con acierto modificarse y normalizarse el curso de ríos, arroyos y fuentes.

El remedio ha de estar en recoger y detener en el mismo paraje de caída el agua de lluvia, haciendo que una parte se filtre en el terreno para salir después por sitios más bajos, y recoger y almacenar la sobrante para darle curso y aplicación adecuada.

Tal resultado se obtendrá por especial combinación de diferentes obras. Es una de ellas la repoblación de montes con árboles de las especies más apropiadas á suelo y clima, dando preferencia á las de producción espontánea, y entre éstas, á las de más fácil y pronto desarrollo, haciendo, además, plantíos de jarales, zarzas, chumberas, retamas, pitas ú otras variedades botánicas, que arraiguen con facilidad, detengan las tierras, formando con ellas barreras que sujeten las aguas y las hagan filtrar en el propio terreno.

Así, por la descomposición de las rocas, la humedad, la potencia térmica de nuestra latitud y el abono producido por las ojas de las plantas, se trocará la aridez de nuestros montes en terrenos riquísimos, donde pastarán ganados, se obtendrán materias textiles, leñas, maderas y tierras de mantillo con que fertilizar otros terrenos, además de retener cantidades enormes de agua, pues una hectárea de dicho terreno de un metro de espesor, puede empapar hasta 5.000 metros cúbicos de agua.

El partido federal hará objeto principalísimo de su atención el problema de las aguas y la repoblación de los montes, dotando preferentemente de todos los medios de instrucción los establecimientos encargados de la enseñanza. Adoptará también procedimientos que retengan las aguas, haciendo que las zanjas y los surcos se dispongan perpendicularmente á los declives de los terrenos, etc., etc. También tratará profundamente de los pantanos y de los sistemas de irrigación.

La "Cobla tarragonina"

El dijous prop-passat feu son debut aquesta nova agrupació musical que, avui ab mes raó que mai ho podem dir, ve a omplir un buid en el camp musical de nostra terra.

Degut a la iniciativa y esforços de la A. F. de la S. una colla de joves aimants de la música catalana s'acoblaren y crearen la esmentada «Cobla».

No hem d'ésser nosaltres, enamorats de tot lo nostre per la raó principalíssima d'ésser nostre, els qui el regatejém

els mèrits. Be prou coneguts son tots y prou sabèm els demés el seu entusiasme que ratlla en deiri per la música y mes quan es música catalana.

Y basta d'exhordi.

Les sardanes «Fum, fum, fum» y «Cercant floretes» executades al mitjà del dijous en la plassa de la Font foren molt aplaudides per lo ajustades ab tot hi esser la primera vegada que's presentaren en públic ab els nous instruments.

Els aimants de la móvil magnífica anella formaren forsa rodones puntejantles ab verdader amor.

A la nit el local del Atenèu de Tarragona era petit pera contenir l'estol de joves y noies que s'hi aplegaren pera repetir la sort.

Un jove de la A. F. de la S., quin nom sentim no recordar llegí un bonic parlament destinat a encoratjar a uns y altres al objecte de que la «Cobla tarragonina» arribi a assolir la justa fama a que's farà acreedora seguint com ha comensat, y invitant a tots a deixarse de prejudicis tradicionals que'ns porten a creure que una cosa, pel sol fet de que es nostra, de que es de casa, ja no mereix la pena de judicarla ni donarli el valor que en igualtat de circumstancies donariem a un altra de forastera.

Fou molt aplaudit.

Seguidament la «Cobla» executà les cinc sardanes del programa canviant a la mitja part els seus instruments pels de orquesta.

La festa es perllongá fins a altes hores de la matinada.

Nostre entusiàstic aplaudiment a la «Cobla tarragonina» y a la A. F. de la S. per l'agradable vetlla que proporcionaren als bons tarragonins y de la qui servarem un bell record.

Celebritats Mondials

Fulton

Tots els nas-cuts portem en nostres dintres un especial dó y belles aptituds per ésser en un ofici, art jo carrera un bon artífice. essent qüestió de sortirne mestre l'ensopegar lo que podriem dirne l'inclinació natural o el sí de la criatura. Aixó que ha sigut molt discutit no deixa d'ésser una raó convincent puig s'han donat moltíssims cassos de ser un molt poc apte en un ofici sencillissim y en cambi resultar un mestre en tasca difícil y aixó precisament li va succeir a Fulton, ilustre inventor de la navegació a vapor, aquest maravilós invent que'ns permet comunicar nos ab prontesa d'una part de mon al altre y que tants beneficis ha reportat al comerç, y la civilització.

En Robert Fulton vegé la llum primera en Sittle Britaim (Pensilvania) l'any 1766. essent fill d'una familia d'emigrats irlandesos. Els seus pares lo dedicaren al ofici de plater en la ciutat de Filadelfia, mes ell que tenia afició al divi art d'apeles, deixá molt en breu l'ofici primitiu sobressortint en son nou ofici, si bé no arribá a ser mes qu'una mitjania. Sont natural instint se revelá, y la vera afició que l'havia de fer célebre trobá per fi lo que tant desitjava dedicantse desde aquell moment al estudi de la maquinaria y les ciencias físiques-matemàtiques. Molt prompte se doná a conèixer adquirint grossa reputació per alguns invents, consolidant la seva fama al assaigar en el riu Sena de l'urb parissina un barco de vapor construït per ell y quin resultat fou en extrem laudatori; mes l'enveja dels detractors de la gloria de Fulton li negaren son apoi y allavors el gran yankee, retorná al seu país y perfeccionat l'invent, el 10 d'Agost del any 1806 se botá al aigua el vapor *Cler mont* que ab una velocitat de dos llegües per hora recorregué la distancia que separaba a New-York d'Albany.

Exit tan gran fou rebut ab entusiasme, y molt prompte s'utilisaren les ventatges que reportava creuant el mar infinites de vapors moguts per la forsa locomotriu.

Satisfeta la seva illusió morí Fulton l'any 1815 tinguent l'orgull d'ésser un dels inventors a qui mes agrait deu esser el Progrés.

Deixá escrites varies obres relatives als seus descobriments siguent les principals: *Molí per asserrar marbre; Má-*

quina pera fer cordes; Barco per navegar baix l'aigua, etz.

H.

De teatres

Centre Catalá

Atractivol perquè si era'l programa de la funció que s'annunciá y se celebrá'l darrer diumenge en el Centre Catalá. Els entusiastes y admiradors del teatre molern o siga del teatre verdader, tenien ocasió de passar una agradable vetlla ab les dues obres que va posar en escena la companyia que dirigeix el Sr. Estrems, que va debutar aquella nit en l'esmentada societat. *El pati blau*, idili en dos actes den Santiago Rusiñol y *Juventut*, quadre dramatic de l'Ignasi Iglesias, —escenes de la vida plenes de poesia y de belleses que encisen l'ànima de l'espectador,—si bé ja coneixem a Tarragona les dues obres esmentades, no per xó deixarem d'assistirhi molt gustosos, a llurs represes, puig l'art y la poesia, quan se practiquen de veritat, ni cansen ni envelleixen mai mes.

En Rusiñol y l'Iglesias son avui dos dels poetes cataláns que mes han sapigut fer bategar el cor ab aquelles dolces tristesses tan magistralment cantades. Cal conèixer solzament les *Oracions* den Rusiñol y *La Mare Eterna* de l'Iglesias; el cor se deix transportar, sadollat d'aquella poesia de la terra, per les immenses regions de la bellesa y li plau en gran manera l'assaborir aquell pler tan exquisit y refinat... *Juventut* y *El pati blau*, abdues obres son dignes germanes de les que acabem d'esmentar dels eminents poetes.

L'interpretació sorti bastant arrodonida, millor *El pati blau*. El públic no molt nombros y aquest, segons se vegé no's capacita prou bé de les obres representades.

Nosaltres, que som entusiastes devots de l'art modern en el teatre, tributem un fort aplaudiment al Centre Catalá, puig aquestes obres, de l'art modern, contra'l parer d'algun *intelligent*, creiem que contribueixen mes que les altres a la cultura popular.

Plecs y esquinsades

Senyor Cirera, a la seva terra hi ha un refrá que diu «Herrar ó quitar el banco».

Vostè no coneix als clericals tarragonins y ha de pensar que si están enfadats per que fá cinematógrafo no li perdonaran per una paofissó més ni per un ofici menys.

Quan un se tira al carrer es perque está malament a casa y no deu pensar en tornarhi mes, puig de lo contrari no val la pena d'exposarse a sofrir un costipat.

Deixis de professons que be prou que'n van per dintre.

Hem sentit a dir que'l Sherlock Holmes tarragoni s'entretenia el dijous passat en *acariciar* ab el bastó a tots els nois que passaven pel centre de cert carrer en que hi tenia que passar la manifestació religiosa.

No li sembla al nostre *detective* que, si es cert lo que'ns digueren, hi ha ocupacions mes meritories que aquella?

Veigi si pot trobar qui s'endugué els *ferrrets* de la caixa municipal y nosaltret li cedirem indulgencia plenaria.

Llegim en la premsa local:

«Por no haberse descubierto al paso del Santísimo Viático, un vecino de esta ciudad, previa la correspondiente denuncia, el Juzgado Municipal ha dictado sentencia cuya parte dispositiva es la siguiente: «Fallo: Que debemos condenar y condenamos a A. C. P. a la pena de cinco dias de arresto menor y multa de 25 pesetas y al pago de las costas del juicio. Asi por esta nuestra sentencia definitivamente juzgando lo pronunciamos, mandamos y firmamos.—Luis Granada, Ignacio Cendrón y Francisco M. Martí.»

Queremos que conete para aviso y escarmiento, ahora que a título de libertad cualquiera se cree con derecho a insultar a Cristo y ofender los sentimientos católicos de la inmensa mayoría de los ciudadanos.»

Nosaltres preguem al *vecino* A. C. P. que calli y pagui prenent la cosa ab resignació cristiana convenents de que ell encar peteneix a la susdita religió, puig de no ser aixis creiem que'l fallo hauria sigut absolutori tota vegada que es precepte constitucional la tolerancia de cultes.

Senyor alcalde mayor...

Anavem a arrencarnos per peteneres, mes recordant que'l extrem del carrer Major está que fá plorar ensenyant les *costelles* de fusta li preguem novament que ordeni el cumpliment de la contracta per evitar caigudes y otros *excessos*.

Serém atesos senyor Prat.

A l'objecte de garantir l'orde, cada nit els nostres policies de la secreta se recruta en els dos *cines* que actüen en la nostra ciutat.

Si continúa passant aixis, ens podém trobar a qualsevol hora de nit en algun cas que hi hagi d'intervindre algú de la secreta y no poder de moment confiar ab cap d'ells.

Si son tan aficionats els, senyors policies, als espectacles que's donen en els *cines*, no's podrien posar d'acord ab els respectius duenyos pera que fessin sessions especials pera ells, a hores en que no fés falta la seva *vichilancia*?

Oficines especials

Ahir mateix van quedar organitzades a la Secretaria de la Joventut Federal unes oficines especials pera auxiliar als Senadors y Diputats solidaris en la tasca d'organización de la gran Asamblea de diputats provincials y regidores, afectes a la Solidaritat Catalana, que se celebrará el día 29 del corrent.

A elles poden dirigirse també tots els diputats provincials y regidores de les comarques tarragonines que necessitin detalls noticies y referencies respecte a la dita Assamblea, comunicacions, hostatje etz.

Solts y noves

El passat divendres a la tarde se reuni la Junta local de Solidaritat Catalana pera decidir la seva actitud en vista de lo ocorregut ab motiu dels acords adoptats per la minoria solidaria de abdós Cambrés.

La Junta local, a la que assistiren tots els representants de les entitats solidaries d'aquesta ciutat, acordá per unanimitat felicitar a les minories solidaries del parlament, obrir en cada Centre oficines especials pera auxiliar els treballs d'organización de la Assamblea magna que deu celebrarse el 29 del present y recomenar eficazment als diputats provincials y regidores solidaris la assistència personal a la esmentada Assamblea.

En breu se celebrará a Saragossa el primer Congrés espanyol contra la tuberculosis.

L'indole especial del present nombre dedicat a commemorar la Festa del Programa ens impideix dedicarli l'espai suficient a assumpte de tanta trascendencia.

Ho farém en el vinent nombre.

Doném la veu d'alerta a la Junta del Hospital de S. Pau y Sta. Tecla respecta a les murmuracions que corren referents a la aptitud o ineptitud del metje director de dit establiment Sr. Aimat.

Si els esmentats senyors y canonges no veuen de posarhi remei obrirém una informació y ens sentirán hasta els morts per culpa ajena.

Si els fets son certs el susdit director no deu continuar ni un minut mes desempe-

nyant el carrec y si son infundats deu procurarse la manera de fer callar a la maledicencia pública.

Home avisat val per dos, sol dirse a la nostre terra.

Aquesta nit, la «Cobla Tarragonina» tocará varies sardanes en la Plassa de Olóza, per quin motiu es d'esperar que'ls barris del Port se estarán molt animats.

Varis entusiastes de la dansa catalana formarán rodones y la puntejarán.

Cada dijous, la «Cobla» tocará en aquella Plasa unes quantes sardanes.

Demá dia 22 de Juny, reapareixerá'l setmanari *El Federalista* que's publicava a Barcelona.

Per endevant li doném nostre salut y li desitjém que no hagi d'interrompe mes sa publicació sortint puntualment cada disapte com té anunciat.

Uns quants joves socis del Centre Catalá, han format una secció nomenada «Grup Atlètic», dedicada a col·laborar en tots els actes que tendeixin al desenvollop corporal.

El «Grup Atlètic» compta ja avui dia ab un nombre considerable de inscrits. La tasca que's proposa realitzar es digna d'aplauso y l'haurien d'imitar totes les societats que, a mes de dedicarse, en primer lloc, al desenvollop de l'intel·ligencia, celebren festes artístiques y d'esbarjo.

Felicitem a la apreciable societat tarragonina, per la lloable iniciativa que, poc a poc, va posant en practica.

El darrer dijous, diada de Corpus, en el Centre Federal va celebrarshi un ball de societat que's vegé concorregut com poques vegades.

Hem de registrar avui una dolorosa pèrdua per l'art musical tarragoni.

El jove En Joan Brigham Figuerola, inspirat compositor y músic brillantíssim ha mort.

Robin sa apreciable familia y els aimants de la música nostre sentit condol.

El divendres passat se reuni la Junta Local de Solidaritat Catalana.

Sabém que's prengueren importants acords que farém públics en temps oportú.

Una cosa es predicar...

Un senyor regidor, industrial establert en aquesta ciutat, anuncia la seva mercaderia a un preu y després la ven a un almes car que no té anunciat.

Com que's tracta d'un personatge célebre en la política tarragonina, que sab perfectament a quin preu se paguen els vots pel carrer Major y afuents en dies de eleccions, estém disposats, si no's posa remei en aquest abús, a que tothom ens senti ben clar.

Per avui alerta, doncs. La setmana que vé, continuarem si les circumstancies ens hi obliguen.

Hem vist que aquests darrers dies s'han arreglat quiscuns dels carrers del port, pera que pagui passar ab la comoditat deguda la manifestació religiosa que, sortint de l'iglesia de sant Joan, ha de recorre avui aquelles vies públiques.

Felicitem, en part, an aquells veins.

Remitit

Tarragona 20 de Junio de 1908.

Sr. Director de LA SENYERA FEDERAL.

Presente.

Muy señor nuestro y de nuestra mayor consideración y respeto: Estimando altamente injusta y ofensiva la campaña que viene sosteniendo el periódico local *La Cruz* contra el cinematógrafo de nuestra propiedad, y habiendo notado que dicho periódico en su editorial de hoy se excede, como vulgarmente se dice, estampando frases y conceptos que consideramos calumniosos é injuriosos, hemos decidido d-spues de consignar nuestra más enérgica protesta contra tal conducta, buscar la oportuna reparación ante los Tribunales de Justicia.

Somos de Vd. affmos. y s. s. q. b. s. m.— Por la Empresa, *Isidro Cirera*.

Tipografía Tarraconense, Méndez Núñez, 5

LÍNIA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y COMPANYIA (Societat en comandita)

SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilés, Almeria, Málaga, Cádiz, Sevilla, Bonanza, Huelva, (admetent càrrega pera Ayamonte y Islà Cristina), Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes, Sant Sebastià, Bayona y Burdeos.

Servei ràpid eventual pera 'l Nord d' Espanya, ab escala en els ports de Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao.

S' admet càrrega y passatger a preus reduïts.

Sortirà d' aquets port el pròxim dijous el magnífic vapor espanyol

CABO PEÑAS

de 2.500 tonelades, capità Ricardo Redordo. Admetent càrrega y passatgers pera 'ls esmentats ports.

Consignatari a Tarragona: En MARIÁN PERES

CARNICERÍA

DE

JOSEP RIBAS

Carn fresca de bou, moltó y anyell.

Se serveixen tota classe d' encàrrecs y provisions.

Cos del Bou, nom. 12.-TARRAGONA

PASTISSERÍA Y COLMAT

SARAH BERNHARTD

DE

LLUIS RIOLA

Gran laboratori de rebosteria y tota classe de pastells pera bodes, bateigs, etc.—Complet, assortit en capsets especials pera bombons.—Objectes de luxe, xampanyes vins y licors del país y de l' extranger.

Sant Agustí, 19.—Tarragona

FÁBRICA DE BRAGUERS

DE

Aparells ortopédics (trençats)

Son molts els que venen braguers pero molt pocs els que 'n saben construir. Costa molt col·locar un braguer, pero mes encare saberlo construir, puig avans de col·locarlo he es indispensable saberlo construir porque sense la ciencia y practica de construcció mal se pot adquirir la de col·locació.

No us deixeu atraure per aqueixos aplicadors de braguers que desconeixent per complet l'ur construcció, anuncien la radical curació de les hernies o trençadures.

EL BRAGUER ARTICULADOR-REGULADOR sistema Montserrat, es el mes practic y modern pera la retenció o curació de les hernies per cròniques y rebelds que siguin.

Grans existencies de braguers petits de goma pera la radical curació de les hernies congénites o de l' infancia y tot lo que 's refereix a Cirurgia y Ortopedia.

Casa Montserrat, Unió, 34.—Tarragona

BODEGA VINÍCOLA

DE

DALMAU Y NIN

Especialitat en vins de taula, País y generosos a preus módics. Únic diposit a Tarragona dels acreditats vins dels magatzems de Xerez Sanchez Romate, els quals s' expendran a preus sumament econòmics.

SE SERVEIX A DOMICILI

Teléfono nom. 67.

3, S. Agustí, 3.—Tarragona

GRAN FÁBRICA DE CALSAT

PERA PÀRYULS

DE

CAVALLÉ Y MARQUÈS

CASA FUNDADA EN 1889

Afores de S. Francesc, 94.—TARRAGONA

PALLEJÁ FOTOGRAF

UNIÓ, 18

Casa fundada en 1863

Edifici construït expròfés pera fotografia

Reproduccions, ampliacions, postals, etc. y tota mena de treballs pels procediments moderns mes perfeccionats.

LA JOYA DEL CENTRO

DE

JOSEP RIOLA

22, Rambla de Castelar, 22.—TARRAGONA

Vins de taula, Priorats, Rancis y Generosos.— Oli pur de oliva.— Gran assortit d' am polles de licors y aiguardents de superior qualitat a preus molt econòmics. Xampany desde 3 a 10 pessetes l' ampolla.

SE SERVEIX A DOMICILI

CLINICA Y CONSULTORI

pera las enfermetats de la dona

Vies urinaries, Cirujia operatoria, parts electroterapia y análisis micro-químico d'orina y productos patológicos

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

DOCTOR RABADÁ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajndant de la Policlínica del Doctor Fargas y Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta: De 10 a 12 y de 5 a 7.—Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera els pobres, franca, los dilluns, dimecres y dissabtes de 12 y mitja a 1 y mitja.

Rambla Cartelar, 31, principal